

Universal Declaration of Human Rights - Fon

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

GBETA GBẸ Ɔ BI TƆN EE ƉƆ XÓ DÓ ACE E GBẸƆ ƉÓ KPODO SISI E ƉO NA ƉÓ N'I LE KPO WU E WEXWLE

Ee nyi ƉƆ hennu Ɖokpo me Ɔ, me ƉokpoƉokpo ka do susu tƆn, bƆ ace Ɖokpo Ɔ we mebi Ɖo bo e ma sixu kan fen kpon é Ɖi meƉesusi jije, hwejjɔzinzan, kpodo fifa ni tiin nu weke Ɔ bi e Ɔ,

Ee nyi ƉƆ nukumamɔ je nume kpodo wangbenu sen ƉeƉee na zƆn bƆ gbets na do tiin nyi le we nƆ dƆn alannuwiwa Ɖee nƆ zƆn bƆ gbets nƆ fƆn gu e, lo bƆ nu taji Ɖee hudo gbets Ɔ we nyi ƉƆ gbẼ e me gbets le ma na nƆ mekannu Ɖo xodidɔ sin alinu kpodo nuƉidi lo bo na tƆn sin adohuhu kpodo ya kpo me é Ɔ,

Ee nyi ƉƆ dandanme we e Ɖo na je hun do sen Ɖee na zƆn bƆ gbets na do tiin nyi le gbɔn aceƉidɔ sin alinu se na zƆn bƆ gbets ma na lin ƉƆ emi Ɖo na Ɖe emiƉee sin mekannu kpo yadonume kpo e Ɔ,

Ee nyi ƉƆ é Ɖo dandanme bƆ e Ɖo na Ɖe alinu wennyinyi ee Ɖo na tiin nyi Ɖo to ƉokpoƉokpo tentin e Ɔ,

Ee nyi ƉƆ, Ɖo xwedowema elɔ me o weke Ɔ bi le vɔ mɔ nu je ace kpo do sisi dodo e gbets Ɖo na Ɖo e, Ɖo meƉesunɔnyinyi kpodo susu e do na xɔ nu gbets e Ɖo ace kpodo sisi sunnu kpodo nyɔnu tƆn kpo na nyi Ɖokpo Ɔ; lo bƆ ye le yalɔ akɔn bonu nukɔnyinyi ni tiin lo bo na sɔ gbẼ Ɖagbe zinzan gbɔn meƉesunɔsi jije taji ze jijɔn ayi e Ɔ,

Ee nyi ƉƆ to ƉokpoƉokpo yi gbe bo na Ɖo sisi nu ace e gbets le Ɖo kpodo meƉesusijije taji kpo Ɖó alɔ Ɖo alɔme xa to le bi sin kplekple é Ɔ,

Ee nyi ƉƆ linlin Ɖokpo Ɔ ƉuƉo nu ace, sisi kpodo meƉesunɔsi jije gbets tƆn le, we nyi nu taji ee na zƆn bƆ mi na nyi sen elɔ le e Ɔ,

Gbets Ɔ sin kplekple Ɖe gbeta elɔ tƆn bƆ e na ƉƆ xo do ace e gbets Ɖo na Ɖo kpo sisi e Ɖo na Ɖo n'i é kpo wu. Gbeta elɔ na nyi su Ɖokpo tawun bƆ gbets le kpo to le bi kpo Ɖo na nyi bonu me bi kpodo tuto e nyi gbets le tƆn le Ɖee gbeta elɔ Ɖo tame na nugbo le e ni tenkƆn nu sisi ni tiin nu ace kpodo meƉesunɔsi jije gbɔn nunyweyi li xo. Mɔ Ɖokpo Ɔ ye Ɖo na tuun sen ene Ɔ le bo na zan ye nugbo tƆn gbɔn tuto e do ayi Ɖo to ƉokpoƉokpomɛ kpodo gbẼ Ɔ bi me e kpo; ace ene Ɔ kpodo susu ene kpan sin zinzan Ɔ kpo nukun mɔ je yene kpo Ɔ Ɖo na nyi nu taji Ɖokpo nu tovi ee sin to Ɖó gbeta elɔ me e kpodo tovi Ɖee sin to le kpo Ɖó acekpikpa to ene Ɔ le tƆn glɔ e.

Gbetaken 1

Ace, susu kpo sisi Ɖokpo Ɔ kpo we gbets bi Ɖo Ɖó gbewiwa tƆn hwenu; ye Ɖo linkƆn bƆ ayi yetƆn me kpe lo bƆ ye Ɖo na do alɔ yeƉee Ɖi nɔvinɔvi Ɖɔhun.

Gbetaken 2

Me ƉokpoƉokpo sixu tuun ƉƆ ace, su su kpo sisi Ɖee kpo xo e ƉƆ Ɖó gbe ta elɔ me Ɔ nyi eƉesunɔ sin nu ma Ɖe nuƉe kpo Ɖi: akɔta, sun nu, nyɔnu, gbẼ e nƆ do e, sinsen, nu e lin do toxo wu e, alo linlin Ɖevo see b'e nyi to metƆn le alo gbẼ tɔ le tƆn, Ɖɔkunjiɛ, lee e ji me gbɔn e kpodo nu ƉevoƉevo ne le kpan.

Mɔ Ɖokpo Ɔ, e Ɖo na kƆn do tuto ee e ze jijɔn ayi Ɖo to e me e gosin e wu Ɖo toxodidɔ sin alinu, sen e ji to Ɔ jijɔn e kpodo sen gbẼ Ɔ tƆn Ɖee ƉƆ nu do to Ɔ nu e we a, Ɖó to ene Ɔ ko je eƉee si alo e kpo Ɖo mekannu, alo acekpikpa tƆn ma yi haƉéji wu a.

Gbetaken 3

Gbetɔ ɔkpoɔkpo ɔ na mɔ gbɛ bo nɔ edesu si lo bo na lɛ nyi edee.

Gbetaken 4

E sɔ ɔ na hɛn mɛɔ ɔ mɛkannu alo mɛɔ ǎ; mɛkannuninɔ kpodo mɛɔ kpo ɔ alo lɛ bi mɛ ɔ sɔ ɔ ǎ.

Gbetaken 5

Gbetɔwikukɔn alo ya do nu mɛ kpodo adakacomɛwu kpo sɔ ɔ na ɔ ǎ.

Gbetaken 6

Gbetɔ ɔ nusisi wɛ ɔ na nyi ɔ fi bi.

Gbetaken 7

Aɛ ɔkpo ɔ wɛ mɛ bi na ɔ lo bo na nɔ nyi sɛn ɔkpo ɔ; mɔ ɔkpo ɔ mɛɔ na yi gbɛ nu walɔ e na ɔ mɛ kpo alo ɔ ɔ nyi wuɔɔɔnumɛ tɔn kpo e lo bo na wa gba sɛn e do ɔ fi e ǎ.

Gbetaken 8

Enyi mɛɔ mɔ ɔ e yi aɛ e nyi etɔn bɔ sɛn dodo ee ɔɔ nu do to tɔn nu ɔ n'ɛ ɔ, e hɛn ɔ e na ylɔ hwɛ ɔ to tɔn mɛ.

Gbetaken 9

E ɔ na ya mɛɔ sin to tɔn mɛ alo e na wli i alo e na su i do ganmɛ ɔ nuɔ kpoun wu ǎ.

Gbetaken 10

E ɔ dandanmɛ bɔ e na se nu ee mɛɔ wa é ɔ hwɛɔɔɔsa ɔ togumɛ kpa a kwɛɔɔɔsa enɛ ɔ wɛ ɔ na ɔ aɛ e nyi etɔn lɛ é kpodo nu è ɔ na wa lɛ é kpo; mɔ ɔkpo ɔ fi enɛ ɔ wɛ e na ɔ nu e wu e ylɔ hwɛ é é ɔ.

Gbetaken 11

1. Mɛ e e vɛ nu nyanyaɔ do é na to ɔ yi tɔn yi wɛ hwɛ bɔ e na ba do nu lee nu lɛ yi gbɔn e cobo na ylɔ é ɔ hwɛnukɔn; cobonu e ka na ɔ hwɛ do e e ɔ, e ɔ na n'ɛ mɛ e na sixu hwɛnɛ ɔ hwɛnukɔn e.

2. Enyi nu e mɛɔ wa ɔ'ayi é ma nyi nu e na sa sɛn do mɛ ɔ hwɛ enɛ nu ɔ lee sɛn é ji tɔ ɔ alo gbɛ ɔ jijn é ɔ gbɔn é a ɔ, é ɔ na sɛn gan tɔn ǎ.

Gbetaken 12

E ɔ na ba do nu mɛ ɔ lee jlo mɛ gbɔn e gbɔn xo e kun kpla. Gbezinzan mɛtɔn, hɛnnu mɛtɔn, xɔ mɛtɔn alo wɛn mɛtɔn lɛ é ǎ. Mo ɔkpo ɔ e ka ɔ na ɔ winnya mɛ bo lɛ kɔn wi mɛtɔn ǎ. Aɛ e nyi gbɛtɔ tɔn e ɔ hwɛn mɛ ɔ ali enɛ ɔ nu.

Gbetaken 13

1. Fi e jlo mɛɔ ɔ wɛ na nɔ gbɔn bo na lɛ ze nɔtɛn e jlo e ɔ ɔ toɔmɛ.

2. Mɛɔ ɔ jlo tɔn ɔ é sixu bɛ agban sin to ɔebu mɛ ɔ to tɔn mɛ ɔhun. E jlo e ɔ, e sixu lɛ lɛ kɔ wá xwé.

Gbetaken 14

1. Enyi ɔ́o e ɔ́o gbeya do nu mɛde wɛ kaka bɔ ku hwɛn wan d'e mɛ ɔ́, ɛ́ hɛn ɔ́ ɛ́ na hɔ́n yi to ɔ́evome bɔ e ɔ́o na yi i ɔ́o fi enɛ.
2. Amɔ́ enyi e mɔ́ ɔ́o mɛ ɔ́ jɛ sɛnmɛ nugbo alo e tɛ afɔ́ sɛn e ji gbɛ́ e to lɛ bi kplekple sɔ́ jujɔ́n ayi ɛ́ ji e ɔ́, ɛ́ sɔ́ ɔ́o aɛ bɔ e na yi i dandan ɔ́o to ɔ́evome á.

Gbetaken 15

1. Gbeto bi ɔ́o aɛ bo na nyi toɔ́e sin vi.
2. E sixu hugan mɛde bo de e sin tovikenmɛ á; mɔ́ ɔ́okpo ɔ́ ɛ́ hɛn ɔ́ e na zé eɔ́ee zé ji nu to ɔ́evo.

Gbetaken 16

1. Enyi sunnu kpo nyɔ́nu kpo ɔ́o wyanwyanywe ɔ́, ye hɛn ɔ́, ye na da yeɔ́ee bo dè hɛnnu yetɔ́n. Akɔ́ta yetɔ́n, to yetɔ́n, alo sinsɛn yetɔ́n ɔ́o na gbɛ nú ye á. Aɛ ɔ́okpo lɛ wɛ ye ɔ́o ɔ́o yeɔ́eedida hwenu kpɔ́nɔ́n yetɔ́n alo yeɔ́eejodo hwenu.
2. Cobonu gbeto ɔ́e ná dà ɔ́e ɔ́, jlo yetɔ́n mɛ nu wɛ ɛ́ ɔ́o na nyi.
3. Hɛnnu wɛ nyi sosyɛn nú gbeto sin togun; lobo togun enɛ ɔ́ kpodo aɛkpikpa to ɔ́ tɔ́n kpan ka ɔ́o na jɛ hun do jĩ tɔ́.

Gbetaken 17

1. Gbeto bi, mɛ e ɔ́o ee ɔ́okponɔ́ ɛ́ alo ɛ́e ɔ́o gbɛ kplekpleɔ́eme e, ɔ́o na ɔ́o aɛ do nudeji.
2. Nũ ɛ́ nyi ɛ́tɔ́n ɔ́ mɛde sixu tafu i ɔ́u bo yi ɔ́o asi tɔ́n á.

Gbetaken 18

Gbeto bi ɔ́o aɛ bo na lɛn nu nu ɛ́ jlo e kpɔ́n bo d'ayime lobo lɛ sɛn nu e jlo e. Aɛ enɛ ɔ́ wɛ zɔ́n bɔ tɔ́n lɛ lɛ ɔ́o togunmɛ alo kwenkwɛnmɛ gbɔ́n alɔ́kpa lɛ bi mɛ ɔ́i: nunyeyiyi, walɔ́ kpo yehwɛ sin alinu kpo.

Gbetaken 19

Gbeto bi ɔ́o aɛ bo na lin nũ ɛ́ do nuwu bo ka na ɔ́o xo; hũn mɛde ɔ́o na van nukun ɔ́o mɛde á. Mɔ́ ɔ́okpo ɔ́, mɛ bi ɔ́o aɛ bo na se bo jlá nũ ɛ́ ɔ́o jije wɛ ɔ́o to ɔ́ mɛ kpo togudo lɛ ɛ́ kpo. E hɛn wlenwin ɔ́ebu ɔ́, ɛ́ na ba bo do se na.

Gbetaken 20

1. Gbeto bi ɔ́o aɛ bo na yi kplé. Lobo na lɛ do gbɛ́ ɛ́ ma na dɔ́n hunnyahunnya wa á e.
2. E sixu sɔ́ mɛde do gbɛɔ́eme gannu gannu á.

Gbetaken 21

1. Gbeto bi hɛn ɔ́, ɛ́ na go alɔ́ nu to tɔ́n bonu ɛ́ na do yi nukɔ́n. Eye ɔ́esu hɛn ɔ́ ɛ́ na nɔ́ nukɔ́n nu nuwi wa enɛ alo ɛ́ na ɔ́e mɛ bɔ ɛ́ na nɔ́ do tɔ́n mɛ.
2. Aɛ ɔ́okpo ɔ́ wɛ mɛ bi ɔ́o bo na do wa axɔ́suzɔ́ ɔ́o to tɔ́n mɛ.

3. Jlo to ɔ tɔn wɛ nyi linlin dodo e ji to ɔ sin aɕɛkpikpa junjɔn e. Jlo enɛ ɔ, e na ze wema na dó xwiji, do sɛndéji bɔ ahizi na tɔn d'ɛmɛ ă. Mɔ dɔkpo ɔ, nuwiwa enɛ ɔ, e na nɔ blo e do hwe tɔn nu. Wema enɛ ɔ, e sixu nɔ yɛmɛ bo sɔ alo e lɛ sixu sɔ dɔ togunmɛ lee e na blo gbɔn bo ayi na j'ayi nu wemazetɔ lɛ e.

Gbetaken 22

Gbetɔ bɛ ɔ, togundɛmɛ wɛ é dɛ. Enɛ ɔ wu o, nuɖe na do tagba n'i dɔ akwɛlinu, lanmɛ na nɔ ganji k kpodo nunywe na dɔ kpo sin alinu ă; nu enɛ ɔ wɛ na zɔn bɔ é na tɔn nyi. Amɔ kan e van wɛ to ɔ dɛ e kpodo nuwadɔkpo e dɔ toɖeetoɖee kpan sin tɛntin gbɔn tuto e ze dɔ te é kpo to ɔ sin dɔkun lɛ kpo wɛ na zɔn bɔ e na mɔ.

Gbetaken 23

1. Gbetɔ bi dɔ na wa azɔ. Azɔ e ja jlo é wɛ é na wa; sɛn dɔkpo ɔ wɛ na dɔ nu do mɛ bi nu lobo é ka do na nɔ azɔgba ă.

2. Azɔ e mɛɖe wa é sin akwɛ wɛ na ɖu.

3. Mɛɖe wa nuɖe ɔ, é na yi nuɖe d'ɛnu dandan. Enɛ ɔ wɛ na zɔn bɔ e na mɔ nu e na do hɛn hɛnnu tɔn na é. E hwedo e ɔ, gbetɔ sin togun ɔ na gɔ alɔ nu i dɔ ali ɖevonu.

4. Gbetɔ bi dɔ aɕe bo na dó azɔjigbɛ alo é hɛn ɔ é na nɔ gbɛ mɔhun ɖee na sixu glɔn nyɔna tɔn lɛ n'i ɛmɛ.

Gbetaken 24

Gbetɔ bɛ dɔ aɕe bo na dɔ gbɔjɛhwɛ nu kpodo ayiɖɛd'ayi sin hwenu kpan Ganxuxo nabidɛ wɛ é dɔ na wa azɔ na. E dɔ na yi azɔgbɔjɛ hwɛhwɛ bɔ gbɔjɛ enɛ mɛ ɔ, e ka dɔ na nɔ sun akwɛ ɛ.

Gbetaken 25

1. Gbetɔ bɛ dɔ na na dɔ nu e na zɔn bɔ é na hwɛn ɛɖee gan dɔ azɔnsi e; lobo na jla nunɔmɛ ɛɖee tɔn kpo do hɛnnu tɔn kpan dɔ; taji ɔ, dɔ nuɖuɖulinu, avɔɖudolinu xɔ e mɛ é na nɔ é sin alinu, azɔn gbɛgbɛlinu. Mɔ dɔkpo ɔ, é dɔ na mɔ alɔdo dɔ do azɔmamɔ hwenu, asukuku alo asikuku xɔmɛ nunɔ hwenu, kpukpoxɔmɛ kpodo hwe e nu e ma sɔ sixu wa nũ bo mɔ nu ă é bɛ kpan.

2. Vijiji kpo yɔkpɔvumɛ nunɔ kpo bɛ dɔ na mɔ kpatakiɖe. Alɔwɛlivi kpo dɔ vi e ma da asu cobo ji ă lɛ e bi wɛ dɔ aɕe dɔkpo ɔ dɔ xɛ nya dɔ yeji sin alinu.

Gbetaken 26

1. Gbetɔ bɛ d'ace nú wɛmakplɔnkplɔn bɔ wɛmakplɔnkplɔn ka do na byɔ kwɛ zinzan ă; hun nuvɔnnu wɛ é dɔ na nyi. E dɔ na dɔ kplɔn kleunde vɔvɔ enɛ ɔ dandanmɛ wɛ é dɛ. Alɔlyenzɔ kpo alɔnuno kpaa kpo dɔ na vun kan kpé to ɔ mɛ. Wɛmakplɔnyiji nu alɔ vɔ ɔ, mɛ bi nú wɛ é dɔ na nyi, bɔ e kan na xwedo lee e jɛ xa mɛ dɔkpoɖokpo gbɔn e.

2. Wɛmakplɔnkplɔn ɔ gbetɔ sin nukɔnyiyi wɛ é na ba; bo na dɔn gbetɔ sin aɕe lɛ yi nukɔn bo jɛ hun dó yě ji. E dɔ ná zɔn bɔ mɔjɛmɛ kpo nuwadɔkpo kpo hwɛsɔkɛmɛ kpo ná tɛ̀n xɔntɔn sin walɔ na tiin, bɔ to e dɔ bu lɛ e sín gbě ɔ na yi nukɔn bɔ fifa na tiin nú gbɛ ɔ bɛ.

3. Vito, vino lɛ wɛ dɔ na dɛ nyí kplón e vi yetɔn lɛ na yi é.

Gbetaken 27

1. Gbetɔ bi dɔ aɕe bo ná gɔ alɔ nu tonunywe lɛ bi; mɛ bi dɔ na mɔ mɔ ɖagbe e dɔ alɔlyɛnmɛ bo na zan mɔ dɔkpo ɔ, é na sɔ so nú nukɔnyi yi nunyɛ tɔn bo na sixu mɔ nyɔna e d'e mɛ lɛ é dɛ.

2. Nu e na tɔn sin nu e mɛdɛ gba tamɛ bo blo ɛ ɔ, mɛ ɔ tɔn wɛ e dɔ na nyi; b'ɛ na jɛ hun do nu tɔn ji dɔ nujinjanlinu wɛ à, wemawlan wlan sin alinu wɛ à, alo alɔyɛn zɔwiwa sin alinu.

Gbetaken 28

Gbɛɔ bɛ dɔ na ba tuto gbɔn nukɔnyiɛi hɛnnu e mɛ dɛ e kpodo gbɛ ɔ bɛ kpan sin alinu bonu aɛ, sisi kpo jlokokonunɔ e xó e dɔ dɔ wema elɔ mɛ ɔ ni nɔ xwiji.

Gbetaken 29

1. Togun e mɛ gbɛɔ dɛ e bɔ nukɔn yiɛi tɔn kpo nyɔna tɔn kpo na tɔn sin mɛ ɛ ɔ, ɛ dɔ na dɔ nunɔmɛdɛ lɛ do wɔ tɔn.

2. Dɔ aɛ e gbɛɔ dɔ lɛ sin zinzan kpo nunɔ tɔn kpo mɛ ɔ, mɛ dɔkpɔdɔkpo dɔ na ba jɛ na bo na nyi sɛn e na zɔn bɔ ɛ ma na tɛ afɔ aɛ nɔzo tɔn tɔn lɛ kpo jlokokonunɔ tɔn tɔn lɛ ji kpo ji ɔ ɛ dɛ lee mɛsisi sin kplɔn byɔ gbɔn ɛ, tuto e ji to ɔ dɛ kpo togun bi kpaa gbɛɔ lɛ tɔn sin nunɔmɛ byɔ gbɔn e.

3. Aɛ, sisi kpo jlokokonunɔ enɛ lɛ dɔ na xwedo su kpodo linlin to ee dɔ bu lɛ tɔn.

Gbetaken 30

Yɔdɛ, kplekplɛdɛ, gbɛɔ godɔkponɔdɛ na yi huzu nu e dɔ do wema elɔ mɛ e dɔ alɔ tɔn ji bo na mɔ tɛn bo dɛ walɔdɛ alo ayidɛ tɔn ee na zɔn bɔ e na mɔ tɛn bo do kpo aɛ, sisi kpodo jlokokɔnunɔ ee xo e dɔ dɔ fi e bo hɛn gba ɔ.
